

пов'язана з оцінкою їх станів. Такий підхід дозволяє опиратися на реально існуючу статистичну базу (звітність) і приводить до методик, які можна уніфікувати на галузевому рівні.

Список використаних джерел

1. Грунин О., Грунин С. Экономическая безопасность организации. - СПб.: Питер, 2002. - 160 с.
2. Моисеенко І.П. Методи аналізу фінансового потенціалу підприємства //Реструктуризація доходів державного бюджету в системі антикризового управління фінансовою системою: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. - Львів: Сподом, 2011. - С. 109-112.
3. Минаев Г.А. Безопасность организации: Учебник. - К.: КНТ, 2009. - 440 с.
4. Косянчук Т.Ф., Лук'янова В.В., Майорова Н.І., Швид В.В. Економічна діагностика: Навчальний посібник / За заг. ред. Т.Ф.Косянчук. - Львів: Новий Світ. - 2000,2009. - 452 с.
5. Мойсеенко І.П., Демчишин М.Я. Моделі аналізу економічної безпеки суб'єктів господарювання. // Актуальні проблеми економіки. №10(112). 2010. - С. 64-73.

***Annotation.** In the article, going is examined near the estimation of economic strength of enterprise security. Determination of strength security is offered on the basis of the use of estimations of parameters of financial potential of enterprise. Combination of models of the use of financial potential with principles of analysis of Pareto provides the complexity of estimation of finansovo-ekonomichnoy strength of enterprise security.*

***Key words:** finansovo-ekonomichna safety, financial potential, types of financial potential, estimation of financial strength security*

УДК.338.24

В.Д. Залізко, к.ф.-м.н., докторант,
НУДПС України

ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

В статті розглянуто проблеми створення методології та методологічного забезпечення стратегічного планування економічного розвитку сільських територій

зокрема, детально проаналізовано основні означення, правила та складові стратегічного планування.

Ключові слова: методологія, стратегічне планування, економіка, сільські території.

В сучасних умовах розвитку України, як стратегічного партнера (майбутнього члена) Євросоюзу неможливо обійтись без чіткого плану розвитку економіки держави. Наша країна робить важливі кроки в цьому напрямі, наприклад прийнято бюджетний та податковий кодекси, які дадуть змогу підприємцям грати за чіткими, наперед визначеними, довгостроковими правилами. Враховуючи вдале географічне положення України та вражаючі природні ресурси потрібно максимально використати могутній економічний потенціал сільських територій. Саме для цього потрібно розробляти оптимальне методологічне забезпечення стратегічного планування, яке буде визначати процес формування цілей, завдань, напрямків та ресурсних можливостей сільських територій країни. Подібні питання розглядаються в роботах А. Гальчинського, В. Гейця, Я. Жаліла, В. Полтаревича, А. Сменковського, В. Хомякова, О. Федоренко та багатьох інших вчених. Проте в їх роботах проблема створення оптимального методологічного забезпечення стратегічного планування економічного розвитку сільських територій була не досліджена.

Метою цієї статті є системний аналіз методологічних можливостей створення стратегічного планування економічного розвитку СТ. Зупинимось, детальніше на поняттях, «методологія», «організація», «стратегія», «планування», «економічний розвиток». На сьогодні немає єдиного підходу до визначення цих понять. Проте є необхідність їх детального аналізу, встановлення чітких логічних зв'язків, принципів та законів, що складають фундамент цих понять.

Перше уявлення про *методологію* як вчення про методи діяльності є значно спрощеним. Так у філософському словнику 1972 року сформульовано: «Методологія - 1). сукупність прийомів дослідження, які застосовуються в довільних науках; 2) вчення про методи пізнання і перетворення світу» [1]. Цей підхід був повністю використаний в економіці СРСР в умовах класового суспільства, розділення праці на розумову і фізичну, де відносно невелика група людей «розумової праці» створювала цілі діяльності (так звані «п'ятирічки»), а інші - представники «фізичної праці» реалізували поставлені цілі.

Стосовно *методологічного забезпечення планування* того чи іншого процесу (зокрема економічного розвитку сільських територій), то слід виділити обов'язкове ви-

користання проектно-технологічного підходу, який полягає в тому, що продуктивна діяльність людини чи організації розбивається на окремі логічного завершені цикли - *проекти*. Саме проекти розвитку сільських територій обов'язково мають враховувати особливості вибору технологій виробництва, що сприятиме екологічній безпеці цих територій. Завершеність та повноту *методологічного забезпечення планування економічного розвитку сільських територій* можна охарактеризувати трьома складовими: *проекткування, технологічна складова рефлексивна складова* (полягає в оцінці реалізованої системи і визначення необхідності її корекції). Будь-яке планування, і стратегічне тим паче, обов'язково потребує встановлення цілей. Нагадаємо, що ціль - це кінцевий бажаний результат, який визначається в процесі планування і регулюється функціями управління. Один із основоположників маркетингу Ф. Котлер розглядає стратегічне планування як «процес створення і підтримки стратегічної відповідності між метою і потенційними можливостями» [2]. На сьогодні саме потенційні можливості сільських територій залишаються найбільш не використаними. Одним з варіантів покращення добробуту сільського населення є якнайшвидше відновлення великих сільських підприємств замкнутого циклу, що не можливо без стратегічного, глобального планування. Під стратегічними цілями розвитку сільських територій в умовах нестабільності зовнішнього середовища (зміна кліматичних умов, курсів валют та ін.) слід розуміти концентрацію переробних заводів в межах сільських територій, постійне збільшення асортименту готової продукції, утримання існуючих ринкових позицій, використання сучасних технологій, збереження екосистеми, фінансову доцільність та багато іншого. Стратегічні цілі включають в себе фінансові, етнічні, екологічні та соціальні. Фінансові цілі в межах сільських територій досягаються шляхом дотримання необхідних параметрів фінансового стану підприємств розміщених на сільській території з певною групою фінансових показників.

Для якісної розробки стратегічного планування економічного розвитку сільських територій слід дещо деталізувати загальну п'ятирівневу процедуру розробки стратегічного планування, запропоновану [3], наступними пунктами:

- аналіз історії підприємств та національного менталітету мешканців, що проживають в сільських територіях,
- аналіз демографічної ситуації,
- дослідження статево-вікової структури населення,
- аналіз світових тенденцій розвитку економіки,

- визначення ресурсного потенціалу (родючість ґрунтів, наявність корисних копалин та ін.),
- встановлення чітких напрямів стратегічного розвитку,
- апробація на невеликих територіях,
- реалізація стратегії в межах країни.

В майбутньому, під час створення алгоритмів побудови стратегічного планування економічного розвитку сільських територій, можна буде використати наступне означення. *Стратегічним плануванням економічного розвитку сільських територій* будемо називати процес формування функціональних стратегічних цілей, розроблених із врахуванням ресурсної, демографічної, екологічної та ін. складових сільських територій, які направлені на ефективну реалізацію загальнодержавних цілей. Головною проблемою в такому підході є узгодженість всіх цілей зацікавлених сторін (це передбачають загальнодержавні цілі). Пошук таких параметрів розвитку організації, які б дозволили досягати задоволення потреб кожного учасника стратегічного процесу є непростим. На перший погляд об'єднуючим чинником для всіх учасників можуть стати фінансові цілі, бо вони є рушієм попиту та пропозиції, орієнтиром при вкладанні капіталу, сильним мотивом до ефективної праці. Але в гонитві за фінансовими прибутками не слід забувати про одну з важливих складових стратегічного планування сільських територій - екологічну, оскільки стан природних ресурсів відіграє значну роль в економіці країни. Так, в гонитві за дешевою електроенергією, збудували Чорнобильську АЕС неподалік столиці України без відповідних засобів безпеки і стратегічного плану існування. Спочатку цей проект приніс значні фінансові прибутки, але згодом, після катастрофи 1986 року, цих прибутків не вистачило навіть на половину витрат понесених під час ліквідації цієї аварії, не рахуючи страшні екологічні наслідки. Таким чином, цей приклад яскраво підкреслює важливість поєднання економічних, екологічних та соціальних проблем в одну. Лише розв'язуючи ці проблеми в комплексі можна отримати бажаний позитивний результат.

Висновки. В роботі наведено основні моменти формування такого важливого міждисциплінарного поняття як методологія (зокрема економічної теорії). Сформульовано основні методичні підходи до стратегічного планування, теоретичні та методологічні розробки сутності стратегії підприємства. Деталізовано та розширено загальну п'ятирівневу процедуру розробки стратегічного планування. Встановлено, що стратегічний розвиток сільських територій залежить від можливостей фінансування та вибору схем фінансування, які в свою чергу визначаються показниками фінансових

можливостей в різні часові періоди. Запропоновано підхід до покращення існуючого поняття стратегічного планування, яке дає можливість створити алгоритм конструювання такого планування та оцінювання існуючого стану сільських територій.

Список використаних джерел

1. Философский словарь / [Под ред. М.М. Розенталя]. - 3-е Изд. - М. :Изд-во политической литературы, 1972. - 570 с.
2. Котлер Ф. Основы маркетинга / [Перекл. з англ.] - СПб. : АО «Корунс», 1994. - С. 538.
3. Юрій Е. О. Методичне забезпечення стратегічного планування та фінансових можливостей реалізації стратегії: Дис... канд. наук: 08.06.01 / Юрій Едуард Олександрович. - К.: 2007. - 230 с.
4. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія / Я. Жаліло. - К. : НІСД, 2009. - 336 с.
5. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / [А. С. Гальчинський, В.М. Геєць та ін.]. - К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. - С. 36-45.
6. Жаліло Я. А., Сменковський А. Ю. Концептуальні засади стратегії економічного протекціонізму / Я. А. Жаліло, А. Ю. Сменковський // Стратегічна панорама. - № 1. 2000. - С. 109
7. Інноваційна стратегія українських реформ / [А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко]. - К. : Знання України, 2002. - С. 86.

***Annotation.** The paper deals with problems of methodology and methodological probing strategic planning of economic development of rural areas in particular, detailed analysis of the basic definitions, rules and elements of strategic planning.*

***Key words:** Methodology, strategic planning, economics, rural areas.*